

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

Articul. II. De Universali à parte rei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

tum suum esse, nec de singulis prædicari potest in recto.

ARTICULUS II.

De Universali à parte rei.

217. **N**Ota. Universale spectari potest vel materialiter, vel formaliter. *Materialiter seu fundamentaliter* sumptum est natura realis, quæ quidem à parte rei singularis est, ob similitudinem tamen & convenientiam, quam cum aliis naturis habet, formaliter universalis fieri potest. Hoc universale dari à parte rei, dubium esse nequit, cum nemine cogitante convenientia inter multas naturas, & similitudo reperiatur. Sic ante omnem operam mentis in ratione animalis, viventis, corporis, & substantiæ homo & brutum conveniunt. *Formaliter* sumptum spectari potest vel in concreto vel in abstracto. *In concreto* est natura habens universalitatem. *In abstracto* est ipsa forma, sive universalitas. Hoc ultimum actualiter detur à parte rei, non eadem omnium est sententia. Igitur, quid hæc in re sentiam, statuam primò; quid alii hæc in materia statuerint, & quàm benè, postea disquiram.

§. I.

An universale formaliter actualiter detur à parte rei?

218. Dico Non datur. Ita *Arist. lib. I. de Anima* c. I. his verbis: Τὸ δὲ ζῶον τὸ καθόλου ἡτοίον οὐδ' ἐν ἑστί, ἢ ὑστερον. *Animal autem universale, aut nihil est, aut posterius, scilicet ani-*

mâ. Ita *Averroës* 1. *de anima. com. 8. Intellectus facit universalitatem in rebus.* Ita *D. Thomas* 1. p. q. 85. a. 1. & 7. *Metaphys. lect. 13. Intentio universalitatis est ab intellectu. Ratio est:* ad universale formaliter tale juxta n. 215. requiritur, ut sit communicabile pluribus inferioribus, & ut nullam involvat individuationem; sive ut sit unum unitate præcisionis, & simul multa in eadem ratione, in qua unum est, etsi diverso respectu, scilicet unum in statu abstractionis, multa verò in statu conjunctionis, in quo secundùm omnia prædicata sua est in singularibus. Sed nihil ejusmodi datur à parte rei; quidquid enim extra intellectum humanum existit, est ultimò determinatum ad singulare, sive est hoc vel illud ens, productum per actionem physicam, quæ semper terminatur ad aliquid singulare; ergo à parte rei non datur universale formaliter tale.

219. *Obj. 1.* In Petro & Paulo natura humana est una nemine cogitante; ergo à parte rei datur natura formaliter universalis. *R. 1. N. Ant.* non est una, sed sunt duæ naturæ in Petro & Paulo ante operam mentis; cùm differentiis individuantibus sint identificatæ. *R. 2. D. Ant.* est una natura unitate similitudinis & fundamentali. *C.* Unitate præcisionis. *N.* *Si ais.* Petrus & Paulus ante operam mentis non habent naturas diversas; ergo habent unam naturam. *R. D. Ant.* Non habent diversas naturas, i. e. non habent naturas distinctas. *N.* Non habent natu-

naturas diversas, i. e. dissimiles. C. Unitas autem similitudinis non est unitas sufficiens ad universale, cum non tollat distinctionem inter similia. Ad universale autem requiritur talis unitas, vi cujus natura formaliter universalis caret omnimodâ divisione, & distinctione, aliâs non eadem ipsa natura, quæ inesse aut prædicari potest de Petro, inesse quoque aut prædicari poterit de Paulo.

220. *Obj. 2.* Etsi natura humana v. g. in Petro determinata sit *numericè*, determinata tamen non est *specificè*; ergo stante etiam determinatione numericâ, natura humana in Petro manet adhuc indeterminata ratione speciei, & consequenter eadem natura erit adhuc universalis, & communicabilis pluribus etiam ante operam intellectûs. R. N. *Ant.* quod ut falsum esse intelligas, adverte, determinationem vel divisionem specificam sumi posse tum pro ea, quâ genus dividitur in species, quia in hoc casu membra dividenda sunt species: tum pro ea divisione, quâ species dividitur in individua, quia in posteriori hoc casu divisum species est. Hoc supposito, concedunt quidem AA. divisionem primam pugnare cum unitate specifica; secundam verò unitati specificæ nihil obesse contendunt: id quod nos hîc negamus *ex hâc ratione*: quia natura determinata *numericè*, etiam divisa est *specificè*, cum differentia numerica & specifica realiter sint idem; ergo determinatâ realiter unâ, determinata quoque ac divisa est altera. Adde, quod unitas generica tollatur

per divisionem in multas species; ergo & unitas specifica tollitur per divisionem in multa individua. *Si quæras*: An Petrus & Paulus sint ejusdem speciei formalis à parte rei, an verò diversæ? *R.* Cur non etiam quæris, an Archangeli Michaël & Raphaël sint ejusdem coloris vel diversi? Vel an Equus & Elephas habeant alas ejusdem speciei vel diversæ? *Si ais*, in Archangelis non esse colorem, nec in Equo & Elephante esse alam. *Respondeo & ego*: Nec in Petro & Paulo est natura una realiter, unitate indistinctionis & præcisionis; sed sunt in iis duæ naturæ similes. Accedit, Adversarios falsò supponere, à parte rei dari speciem formaliter talem.

221. *Inst.* Divisio sive multiplicitas partium non impedit Unitatem totius; ergo nec divisio numerica, quæ est multiplicitas partium, impedit unitatem universalis, quod est totum. *R. D. Ant.* Multiplicitas partium non impedit unitatem *totius actualis*, quale est homo constans corpore & animâ. C. non impedit unitatem *totius potentialis*, quale est universale N. Hujus ratio ulterior est; quia totum actuale non distinguitur à suis partibus simul sumptis; econtrâ totum potentiale à suis partibus potentialibus simul sumptis distinguitur.

222. *Obj.* 3. Objectum visûs datur à parte rei; ergo universale datur à parte rei. *Prob. Conf.* Objectum visûs est universale; ergo si objectum visûs datur à parte rei, etiam universale &c. *R. D. Ant. probat.* est universale formaliter

maliter tale N. fundamentaliter. C. Nimirum objectum visus est color, prout existit à parte rei cum individuatione, qui certè non est universale, nisi fundamentaliter duntaxat.

223. *Obj. 4.* Universalia teste *Arist.* sunt priora singularibus; ergo actualiter sunt ante singularia. *R. 1.* *Aristoteles* contrarium dicit *lib. 1. de Anima. c. 1.* vid. n. 218. *R. 2.* *D. ant.* sunt priora singularibus prioritate physicâ. N. prioritate logicâ, vel subsistendi consequentiâ, h. e. bene inferuntur ex singularibus. C.

Thesin hanc magis adhuc elucidabunt §§. sequentes, in quibus eorum sententias proponemus, & refutabimus, qui universale ante operam intellectus assumpsisse videntur.

§. II.

An detur Universale Platonicum?

224. *Nota.* De Platone socratis discipulo, ac postea *Academicorum* parente, viro & natalibus & scientiis clarissimo communis est opinio, ipsum pro universali admisisse Ideas à singularitatibus separatas. Est autem idea, prout hic accipitur, species quædam, in qua aliquid cognoscitur, vel exemplar, ad quod agens intellectuale producit effectum. Est duplex, in- & externa: *Interna* est cognitio passivè sumpta in mente v. g. artificis existens, modumque rei faciendæ repræsentans. *Externa* est imago, quam artifex extra se positam imitatur. *Internam* nemo Deo negat, nisi qui vult Deum cæco modo agere; hæc autem in Deo nil aliud est,

quàm ipsa Dei essentia, à creaturis suo modo participabilis. Externam nemo Deo affingit, nisi qui Deum ab externis dependere contendit, id quod sonat imperfectionem. Porro multi ex iis, qui Aristotelem secuti sunt, asseverarunt, Platonem affinxisse Deo ideas externas in concavo lunæ stabulantes, & à singularitatibus præcisas, v.g. *Hominem in communi*, *Ranam in communi*; ad quas ideas respiceret Deus, dum efformat hominem vel ranam in particulari. Negant hoc Platonici, & *S. Augustinus* id à divini Platonis subtilitate longè alienum fuisse arbitratur. Prætereà teste Cicerone & Aristotele, statuit Plato, mentem ab æterno in sydere quodam extitisse, cui pariter ab æterno impressas esse docuit ideas, rerum omnium repræsentativas, ingenerabiles, incorruptibiles, & communicantes se entibus singularibus. *Status quæstionis* est: An ejusmodi ideæ (præscindendo, utrùm Plato eas reverà admiserit, an verò ab Aristotelicis ex invidiosa æmulatione ipsi fuerint affictæ) sint verum & strictè dictum universale?

225. *Dico.* Non sunt. *Ratio prima.* Quia ideæ ejusmodi inesse multis per identitatem, aut prædicari de multis in recto non possunt, cum sint realiter distinctæ à multis. *Ratio secunda.* Quia præter Deum aliquid æternum, ingenerabile & incorruptibile non datur. *Ratio tertia.* Quidquid datur à parte rei, determinatum & singulare est, ex n. 218; sed ideæ ejusmodi essent à parte rei; ergo.

226. *Obj.*

226. *Obj. 1.* Universale debet separatum esse à singularitatibus, debet æternum esse, & immutabile; sed ideæ platonice sunt separatae à singularitatibus, sunt æternæ, & immutabiles; ergo sunt verum universale. *R. D. maj.* debet *verè* separatum esse à singularitatibus, debet esse æternum & immutabile quoad essentiam, i. e. quoad connexionem metaphysicam prædicati cum subjecto. *C.* Debet *fictè* separatum esse à singularitatibus, debet esse æternum & immutabile quoad existentiam. *N.* Ideæ autem platonice *fictè* duntaxat separatae sunt à singularitatibus, cum existant à parte rei, & consequenter singulares sint.

227. *Obj. 2.* Dantur effectus, quorum nulla causa particularis assignari potest; v. g. rana, vel aliud insectum ex putri; ergo horum causa erit natura communis, sive universalis Platonica. *R. T. ant.* Quia Physici est, horum causas investigare, qui fortè dicet, effectus ejusmodi procedere à particularibus causis secundis heterogeneis, vel à Deo causarum secundarum defectum supplente. *N. Cons.* Vel potius *consequentis suppositum*: cum hujusmodi argumentis non probetur, naturas communes Platonicas esse universalia strictè talia, i. e. *in essendo* aut *prædicando*, sed tantum *in causando*, quæ propriè universalia non sunt. Ad hæc si pro causa talium effectuum v. g. ranam in communi assignes; dicam & ego, illam existere in lacu in communi, illam coaxare in vere in communi. &c. Ecce quàm ridiculæ sequelæ ex tuo argumen-

to deduci possint! *Si ais*, saltem dantur ideæ communes & universales. *R. D.* Dantur in mente *C.* dantur extra intellectum. *Subdist.* Dantur ideæ universales strictè tales *N.* improprie universales, v. g. in repræsentando. *C.*

§. III.

An Detur Universale Nominalium?

228. *Nota.* *Nominales* non alia esse universalia contendebant, quàm voces & conceptus formales pluribus rebus communes; unde etiam à vocibus seu nominibus *Nominales* postea audièrunt. Horum doctrinam ab interitu (id quod commune opinionum à communi aliorum iudicio abhorrentium fatum est) vindicavit Guillelmus Ochamus Scoti discipulus. *Conceptus* Universalia naturalia dixere; quia ex natura sua objecta repræsentant. *Voces* appellaverunt Universalia arbitraria; eoquòd objecta sua non ex natura, sed ex instituto significant.

229. *Dico.* Nec voces, nec conceptus formales sunt verum universale. *Ratio est.* Quia nec voces, nec conceptus formales sunt unum aptum inesse aut prædicari de multis. *Prob. 1. pars.* Si tantum vox prædicaretur de multis (quòd enim non sit universale *in essendo*, ipsi Patroni hujus sententiæ tenent) ergo hæc v. g. propositio: *Homo est animal*, faceret hunc sensum: *vox hominis est vox animalis*, quod certè ridiculum & manifestè falsum est. *Prob. 2. pars.* Quod non est primò & per se prædicabile, id non est universale metaphysicum aut logicum;
sed

sed conceptus non sunt primò & per se prædicabiles; aliàs hæc propositio: *Domus ista spectat ad me*, haberet hunc sensum: *conceptus istius domus est idem cum conceptu ad me spectantis*, quod nemini non ridiculum videtur. *Confir. S. Anselmus lib. de incarnat. verbi. c. 2.* Dialecticos ab hac *Nominalium* sententia deterret his verbis: *Cautissimè ad sacræ pagine quæstiones accedant; sunt monendi illi utique nostri temporis Dialectici (imò Dialecticæ hæretici) qui quidem non nisi statum vocis putant esse universales substantias.* Sub finem hæc addit: *Qui enim nondum intelligit, quo modo plures homines in specie sunt unus homo, qualiter in illa secretissima, & altissima natura comprehendet, quo modo plures personæ, quarum singula quæque est perfectus Deus, sint unus Deus?* Accedit autoritas *Arist.* qui *lib. de Interpret. c. 5.* asserit, *rerum quasdam esse universales, quasdam singulares.* Et *Poster. c. 2.* inquit: *Universalia intellectu, singularia sensu cognosci.* Et *lib. 7. Metaphys. c. 14. &c.* Disputans adversus Platonem, non reprehendit illum, quod senserit res esse universales; sed quod res communes admiserit extra singularia.

230. *Obj. 1.* Conceptus possunt prædicari de pluribus; ergo sunt universale in prædicando. *R. D. ant.* Conceptus *objectivi* possunt prædicari de pluribus. *C.* Conceptus *formales*, *Subdist.* Possunt prædicari *ut quod N. ut quo C.* *Si ais*, soli conceptus formales obtinent locum prædicati; ergo hi soli prædicantur *ut quod. R. D. ant.* Obtinent locum prædicati *formalis C.*
præ-

prædicati *objectivi*. N. *Si instes*. Bene dico: Hic conceptus est conceptus; *item* hæc vox est vox; ergo conceptus & voces prædicantur *ut quod*. R. D. *Conf.* Conceptus & voces formaliter sumptæ prædicantur *ut quod* N. materialiter sumptæ. C. *Si urgeas*. Teste *Arist. in Categoriis. c. de substantia*. Species & genera substantiarum non sunt substantiæ. *Infers*: ergo erunt conceptus. *Subsumis*. Sed species & genera substantiarum sunt universalia; ergo conceptus sunt universalia. R. Explico *Aristotelem*. Species & genera substantiarum non sunt substantiæ *primæ* C. *secundæ* N. substantiæ *primæ* sunt singulares, quia hæc omnibus aliis substantiant tanquam primum fundamentum. Substantiæ *secundæ* sunt universales, quia non substantiant aliis omnibus substantiis, v. g. singularibus, *vid. Dialect. P. Du Trieu. a. 1. de substantia*. Distinguitur tamen substantia *secunda* ab accidentibus, cum accidentia sint in subiecto in hæfionis: substantiæ autem *secundæ* insunt primis essentialiter. *Vid. P. Du Trieu. loc. cit.*

231. *Obj. 2.* Solæ voces prædicantur de pluribus univocè & divisim; ergo hæc erunt universale. *Prob. ant.* Solæ voces habent sensum; ergo solæ voces prædicantur univocè, h. e. in eodem sensu. Deinde solæ voces habent singulare & plurale; ergo hæc solæ prædicantur divisim, i. e. de singulis in singulari, & de pluribus in plurali. R. D. 1. *partem ant.* Solæ voces habent sensum objectivum N. habent sensum formalem. C. D. *etiam 2. partem.* Solæ

voces habent singulare & plurale grammaticale C. objectivum. N.

232. *Observe I.* Non negatur conceptus & voces esse universale *in significando* aut *repræsentando*, quod per se singulare esse potest; sed negatur ea esse universalia strictè talia *in essendo* & *prædicando*. II. Sicut ab aliis rebus singularibus abstrahi potest universale, ita à multis conceptibus aut vocibus præscindi potest ratio communis, quæ verè sit universalis. Verùm hæc non est *Nominalium* sententia, sed Peripateticorum, ut videre est apud *Conimbricenses in Præfat. Porphyrii* q. 1. a. 2.

§. IV.

An detur universale Fonseca & Cajetani?

233. *Nota* 1. Triplicem naturæ statum admittit *Fonseca*, nimirum statum essentialis sive possibilitatis, statum contractionis sive existentis, & statum abstractionis sive objectivum. In *statu essentialis* voluit naturam esse priorem suis individuis, & indifferentem, ut contrahatur ad hoc vel illud individuum, & pro hoc statu ante omnem intellectum naturam voluit esse verè universalem. Hanc genuinam *Fonseca* fuisse sententiam multi tum in impressis, tum in manuscriptis tradunt, contra quos *Fonsecam* defendit *P. Alev. Tract. 1. Disp. 2. c. 1. §. 3. subsect. 4.* ubi, hunc statum etiam secundum *Fonsecam* extra intellectum non dari, ex ipsis *Fonseca* verbis probat & deducit. In *statu contractionis* docuit naturam universalitatem suam rursus *Amittere*

tere

tere, eoquòd ad differentiam individualem contrahatur. In *statu abstractionis* naturam denuò fieri universalem per intellectum tradidit, cujus ope abstrahitur à singularitatibus. Statum hunc tertium defendam infrà. *Status igitur quæstionis* hìc tantum est de statu possibilitatis, utrùm pro hoc statu natura sit verè universalis etiam extra intellectum?

234. *Nota 2.* Cardinalis Cajetanus unitatem quandam negativam, ipsi rei extra intellectum inexistentem, ad universale sufficere dictitabat. Negativam hanc unitatem docuit consistere in hoc: quod natura Petri v. g. ope distinctionis mediæ Scotisticæ à singularibus distincta, nullam habeat repugnantiam, ut sit in Paulo vel Joanne: quòd autem Paulo vel Joanni inesse actu non possit, Petreitatem in causa esse, cui actu est affixa.

235. *Dico 1.* Natura in statu possibilitatis extra intellectum posita non est universale. *Ratio est primò.* Quia nulla natura extra intellectum indifferens est, ut sit in hoc vel illo individuo, cum natura possibilis eadem omninò sit, quæ est existens; sed existens indifferens non est; ergo nec possibilis indifferens erit. Deinde natura possibilis v. g. Petri identificatur cum Petri singularitate possibili; ergo indifferens esse nequit, ut sit in Petro vel Paulo; aliàs vel singularitas Petri erit realiter distincta ab ejus natura, vel certè Petrus posset esse alius à se ipso, cum posset esse Paulus, vel alius quicunque. *Ratio est secundò.* Talis natura nequit actu

actu esse in multis per veram identitatem, & cum vera sui multiplicatione; eoquod *disjunctivè* duntaxat in hoc vel illo individuo sit; hoc enim in sententia hac nisi admittatur, natura divina maximè singularis àb universali excludi non poterit.

236. *Obj.* Natura v. g. Sempronii in statu possibilitatis poterat non contrahi ad Sempronium; ergo erat indifferens, ut inesset sempronio, vel alteri. *R. D. Ant.* poterat non contrahi, h. e. poterat relinqui in statu possibilitatis, & non produci. *C. h. e.* poterat etiam contrahi ad Titium, vel Deus ex Sempronio facere poterat Titium, aut illum huic identificare. *N. Si opponas.* Natura Sempronii in statu possibilitatis nondum est contracta ad Sempronium; ergo adhuc indifferens est. *R. D. Ant.* nondum est contracta ad Sempronium possibilem. *N.* Ad actu existentem. *C. Si instes.* Natura Sempronii in statu possibilitatis est natura humana; sed hæc realiter inest multis; ergo natura Sempronii potest inesse multis; ergo erit verè Universalis. *R. D. maj.* est natura humana cum individuatione, i. e. est *hæc* natura humana. *C.* Sine individuatione. *N. D. etiam min.* Natura præcisa àb individuatione inest multis. *C.* contracta ad individuationes. *N.* Ex his quoque advertes allatum syllogismum esse vitiosum.

237. *Dico 2.* Nec datur natura negativè una à parte rei, & consequenter Universale Cajetani nullum est. *Probat.* Natura Petri v. g. non potest non dicere repugnantiam, ut sit in Paulo; ergo natura negativè una non datur.

N

tur.

tur. *Prob. ant.* Petreitas non potest non dicere repugnantiam, ut fit in Paulo; ergo etiam natura Petri. *Prob. conf.* Natura Petri & Petreitas à parte rei non distinguuntur; ergo sicut Petreitas non potest non dicere repugnantiam, ut fit in Paulo, ita & natura. Quæ obijci hîc possunt, facilè solves ex §. 1. *hujus art.* & ex §. 5. immediatè subsequente.

§. V.

An Detur Universale Scotistarum & Respectivistarum?

238. *Nota. 1.* *Scotista* in doctrina de universali non sunt consentientes. Licet enim, principiis suis de distinctione formali ex natura rei innixi, in hoc conveniant, quod doceant universale consistere in natura communi, singularibus quidem realiter identificatâ, at simul formaliter ex natura rei ab hæcceitatibus distincta; Si tamen ex iis postules, per quid natura communis sit, aut universalis? *Scotistas* in *Scotistas* arma vertere intelliges. Alii dicent, naturam esse communem *per inexistentiam*, ita, ut una eadèmq; natura realiter reperiat in omnibus, v. g. eadem natura humana in omnibus hominibus. Alii respondebunt naturam esse Universalem *per unitatem privativam*, quatenus natura per adventum differentiarum individualium & specificarum privatur aliquâ unitate positivâ, quam ex se deberet & posset habere. Hoc sic explicant: Natura humana v. g. per Pauleitatem & Petreitatem redditur quidem

dem

dem multiplex, remanet tamen una privativè, quia privatur unitate sibi debitâ. Alii asserent naturam esse universalem *per unitatem indifferentia*, quatenus natura humana v. g. non magis determinata est ad Petreitatem, quàm ad Pauleitatem, vel aliud quodvis individuum. *Vid. P. Fr. Sebast. Dupasquier. Disp. 3. Logica q. 3. Conclus. 2. & P. Joannem Bapt. de Bened. Tom. 1. lib. 2. Cap. 3. & 4.*

239. *Nota 2. Respectivista* contendunt universale verè & adæquatè tale stare in pluribus individuis similibus. Sic enim arguunt: talia similia sunt multa, ut patet. Deinde sunt quid unum, etiam ante operam mentis, quia habent unitatem convenientiæ & similitudinis; ergo sunt universale, & quidem extra intellectum.

240. *Dico 1. Non datur universale Scotticum. Ratio communis est*, quia falso nititur fundamento, nimirum distinctione mediâ, quam non dari, n. 173. probatum est. Prætereà contra allatas n. 238. Sententias pugnant sequentes rationes. 1. Si natura v. g. humana esset universalis per inexistentiam, vel per unitatem formalem positivam, ut Dupasquier refert, ita, ut una eademque natura esset in omnibus hominibus, ergo Petrus, Paulus, Judas &c. quoad naturam essent identificati; sed hoc dici nequit; ergo. *Prob min.* Aliàs eadem natura existere simul posset in cælo, & in orco, posset simul mori & renasci saltem in diversis hominibus &c. *Item* in creatis foret

myfterium longè admirabilius myfterio Trinitatis; in Trinitate enim una natura eft in tribus Perfonis; verùm una natura humana effer in individuis infinitis. *Nec iuvat dicere*, quod in Trinitate una natura fingularis fit in tribus Perfonis; econtra in creatis natura fit in multis formaliter duntaxat una, non autem *numericè* aut *individualiter*. Nam *contra eft*; ficut Paternitas, filiatio non multiplicant naturam divinam, fed folas Perfonas, quæ per relationes ejusmodi conftituuntur; ita nec Petreitas & Paulitas multiplicant naturam humanam, cum eam non conftituant, fed conftituant tantum individua: quod autem non eft conftitutum, illud nec eft diftinctivum. 2. *Unitas privata* fuperius allata videtur omninò ficta. Sicut enim cæcus non benè diceretur *videns privativè*; ita nec natura in fingularibus unitate fuâ privata benè denominatur *una privativè*. Deinde unitas illa, quâ natura privatur, vel effer naturæ essentialis, vel ejus proprietates? fed nec essentialia, nec proprietates feperabilia funt realiter à natura. Denique unde folidè probatur, quod naturæ debeatur alia Unitas, ac ea, quam habet in fingularibus? Ad refutandam *Unitatem indifferentiæ*, vide dicta de natura in ftatu poffibilitatis n. 235. & de univerfali Cajetani n. 237.

241. *Obj. 1.* Natura modò in Petro & Paulo exiftens habet unam eandemque definitionem; ergo in Petro & Paulo erit actualiter formaliter una eademque natura. R. D. ant. Natu-

Natura *abstracta*, & quæ est in Petro & Paulo, habet unam definitionem *precisivam*. C. Natura *contracta*, & ut est in Petro & Paulo, habet unam definitionem. N. Si enim Petrus definiatur adæquatè, ut est à parte rei, non sufficit dicere: *Est animal rationale*; sed dicendum foret: *Petrus est hoc animal rationale. Si ais.* Natura humana habet saltem unam definibilitatem à parte rei; ergo ratione hujus una erit, & universalis. R. D. *Ant.* Habet unam definibilitatem fundamentalem; fundamentaliter tantum distinctam à singularibus. C. habet unam definibilitatem actualem, formaliter ex natura rei distinctam à definibilitate singularitatum. N.

242. *Obj. 2.* Petrus & Paulus magis conveniunt nemine cogitante, quàm Petrus & Melampus; ergo erunt unum unitate universalis. R. D. *Ant.* Magis conveniunt unitate similitudinis. C. Unitate identitatis. N. h. e. Petrus & Paulus conveniunt in pluribus prædicatis essentialibus, & operationibus, quàm Petrus & Melampus. Petrus enim & Melampus sunt differentes inter se; Petrus verò & Paulus sunt tantum distincti realiter. Hoc ipso autem, quod etiam distincti duntaxat sint, inter eos non est identitas, adeoque nec unitas universalis. *Si reponas.* Natura humana nemine cogitante est divisa à Petreitate, Pauleitate & cæteris individuationibus, sicut est divisa à natura equina, leonina &c. ergo. *Prob. ant.* Natura humana non includit Petreitatem &

Pauleitatem; aliàs omnes homines essent Petri & Pauli; ergo. R. D. *Ant. probat.* Non includit Petreitatem &c. realiter & identicè. N. formaliter & in conceptu. C. Subjunctam verò antecedentis probationem nego. *Probas autem sic.* Quidquid includit natura, convenit omnibus & singulis individuis; ergo si includat Petreitatem & Pauleitatem, omnes homines erunt Petri & Pauli. R. I. Hoc argumento jugulatur ipsum universale scotisticum; sic enim ex eodem antecedente infero: ergo si natura includit realiter universalitatem, hæc conveniet omnibus individuis, & tot erunt naturæ universales, quot erunt individua. R. 2. D. *Ant.* Quidquid natura includit in suo conceptu essentiali, convenit omnibus individuis. C. quidquid includit tantum realiter. N.

243. Pro solvendis objectionibus *Observa* adhuc I. à parte rei non datur genus, species, differentia *formaliter*, sed solum *fundamentaliter*. Hinc canis & homo non differunt realiter specie logicâ formali, sed fundamentalitaxat, & physicâ. II. Petrus & Paulus habent distinctas essentialiter definitiones adæquatas, h. e., illis realiter sumptis commensuratas; licet non habeant distinctas essentialiter definitiones inadæquatas, illis objectivè sumptis commensuratas. III. Falsum est, illa esse unum unitate universali, quæ non differunt; cum ista aliam non habeant unitatem, quàm unitatem similitudinis; ad universale autem requiritur unitas identitatis & indistinctionis. IV. Non sequi-

sequitur: Duo quanta indivisa, i. e. unita, sunt unum quantum; ergo duæ naturæ indivisæ sunt una natura. Nam *disparitas est*: quia duo quanta unita habent unam tantum indivisionem, i. e. Unam negationem separationis. Econtra duæ naturæ habent duas indivisiones, cum sint bis unum; hinc etiam dicuntur plures.

244. *Dico 2. Universale Respectivistarum non est verum universale. Ratio est 1. Quia non est verè unum excludens omnem pluralitatem numericam; quandoquidem similitudo essentialiter dicit multa, cum nihil sibi ipsi simile esse possit. Nec juvat dicere, similitudinem excludere pluralitatem numericam in ratione similitudinis, cum una duntaxat sit similitudo. Nam etiam dissimilitudo non dicit pluralitatem in ratione dissimilitudinis, sed tantum in ratione dissimilium; nec tamen dissimilitudo est unitas sufficiens ad universale. Requiritur proinde ad universale talis unitas, cujus conceptus formaliter non includit pluralitatem, id quod unitati similitudinis non convenit. Ratio est 2. Hoc universale vel distinguitur ab universali fundamentali, quod communiter admittitur, vel non distinguitur? Si distinguitur, assignent Respectivistæ in quo disconveniat. Si verò non distinguitur; ergo non est propriè universale, sed potius fundamentum universalis formaliter talis.*

245. *Obj.* Petrus & Paulus sunt similes in natura; ergo habent eandem naturam. R. N.

Ant. & Cons. *Antecedens* quidem, quia propriè

priè non sunt similes in *natura*, sed in *naturis*.
Conf. autem nego, quia potius sequitur hoc:
 ergo habent distinctas naturas, ex ratione 1.
 n. 244. data. Hinc Theologi quoque negant
 Personas Ss. Trinitatis esse propriè similes in
 natura; quia habent eandem naturam. *Si ais*,
 similitudo juxta Philosophum fundatur in uni-
 tate; Sic enim inquit *Arist. 5. Metaphys*, *Simi-*
lia verò, quorum qualitas est una; ergo quæ
 similia sunt, unum sunt. *R. D. Ant.* fundatur
 in unitate fundamentali C. in unitate formali
 & indistinctionis. N. Tò *Una* in textu Ari-
 stotelico non indicat indivisionem qualitatis à
 parte rei, sed idem significat ac *talis, qualis*;
 ita, ut sensus sit: Similia sunt, quorum unius
 qualitas *talis* est, *qualis* est alterius; sicut dum
 dicit, *Æqualia sunt, quorum quantitas una est*,
 sensus est iste: æqualia sunt, quorum unius
 quantitas *tanta* est, *quanta* est alterius. *Si ur-*
geas: Talis est unitas qualitatis inter similia,
 qualis est unitas substantiæ inter identifica-
 ta; *R. N. Probas, Arist.* sic ait: *Eadem sunt,*
quorum una est substantia; Similia, quorum qua-
litas una; ergo juxta *Aristotelem* eodem mo-
 do differendum est de unitate identifierum
 & similium. *R. N. Conf* identitas enim inter-
 cedere nequit inter distincta; econtrà similitu-
 do non potest non intercedere nisi inter distin-
 cta; igitur *Aristoteles* intelligi pariformiter ne-
 quit de unitate identifierum, & similium.
Si dicas denique: Similitudo saltē nequit fun-
 dari in unitate fundamentali, aliàs fundaretur
 in

in se ipsa. *R. D. Afferit.* Nequit fundari in unitate fundamentali, quæ sit ratio fundandæ similitudinis. *N.* Quæ sit ratio fundandæ unitatis ad universale requisitæ. *C.* Fundamentum proximum similitudinis est hoc, quod natura Petri v. g. talis sit, qualis est natura v. g. Pauli. Fundamentum autem proximum unitatis ad universale requisitæ est ipsa similitudo, sive convenientia, vel ut alii dicunt identitas materialis.

ARTICULUS III.

De Causa efficiente universale.

246. *Nota.* Ex iis, quæ hæctenus de universali dicta sunt, pronum est conjicere *primò*, quod *causa Materialis*, sive subiectum universalis sit natura realis, non *ut*, sed *quæ* est à parte rei, & *ut* objectivè existit in intellectu. *Secundò*, quod *causa formalis*, sive forma universalis sit universalitas, sive Unitas communicabilis, h. e. apta, ut multis insit, & de multis prædicetur. Cùm autem ejusmodi natura una & apta à parte rei non detur, id quod probatum hucusque fuit, causa ejus efficiens hic venit investiganda: Igitur tria hoc in articulo in quæstionem vocantur. *Primum est*: An universale formaliter tale fiat per intellectum? *Secundum est*: Quomodò fiat? *Tertium est*: An actus faciens universale sit *Comparativus*, an *absolutus*?